

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA
BULUNAN, ESERLERİN SESLE İCRA BAKIMINDAN
İNCELENMESİ (GAZİANTEP-KERKÜK ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlker GÖKKAYA

**Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri**

Tez Danışmanı: Doç. Dr Sertan DEMİR

MAYIS – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

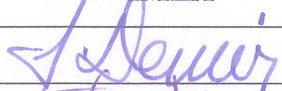
**TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA
BULUNAN ESERLERİN SESLE İCRA BAKIMINDAN
İNCELENMESİ (GAZİANTEP-KERKÜK ÖRNEĞİ)**

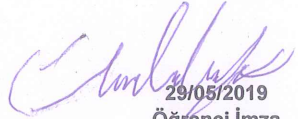
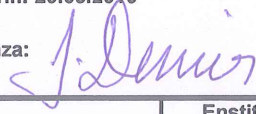
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlker GÖKKAYA

Enstitü Anabilim Dalı: Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı: Müzik Bilimleri

“Bu tez .../.../2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Serdan Akın	Basarılı	
Doç. Dr. Murat İskender	Basarılı	
Doç. Dr. Müslüm Akdoğan	Basarılı	

 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1
Öğrencinin		
Adı Soyadı	:	İlker GÖKKAYA
Öğrenci Numarası	:	136062101
Enstitü Anabilim Dalı	:	Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı	:	Müzik Bilimleri
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUARINDA BULUNAN ESERLERİN SESLE İCRA BAKIMINDAN İNCELENMESİ(GAZİANTEP-KERKÜK ÖRNEĞİ)
Benzerlik Oranı	:	%33
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,		
☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.		
 29/05/2019 Öğrenci İmza		
☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.		
Bilgilerinize arz ederim.		
/...../20..... Öğrenci İmza		
Uygundur		
Danışman Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Sertan DEMİR		
Tarih: 29.05.2019		
İmza: 		
☐ KABUL EDİLMİŞTİR ☐ REDDEDİLMİŞTİR EYK Tarih ve No:	Enstitü Birim Sorumlusu Onayı	

ÖNSÖZ

İnsan sesi yükseklik ve tını bakımından sınıflara ayrılmıştır. Erkek ve Kadın sesleri genel olarak pes, orta ve tiz olarak üç gruba ayrılır. Her ses grubunun ses aralığı ve ses özellikleri birbirinden farklıdır. Dolayısı ile her ses türünün icra kabiliyeti farklıdır. Türk Halk Müziği halkın duygu ve düşüncelerinin müzikle ifadesidir. Türk Halk Müziği ezgilerinde bir bestekârın üslûp ve yorumu değil, yöresellik özelliğinden dolayı, türkû yakıcı ile birlikte yörenin tavrı ön plândadır. Bu anlamda, yöre ezgilerinin motifleri kendine has özellik gösterir. Bu özellikler sesle icra bakımından incelendiğinde, erkek ve bayan ses gruplarına, ses alanlarına ve özelliklerine göre uygunluğunun belirlenme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Araştırma konumun seçiminde ve araştırmamın oluşumu süresince bana yol gösteren, olumlu eleştirileri ve değerli katkılarıyla düşüncelerime yön veren, desteğini ve yardımlarını esirgemeyen, tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Sertan DEMİR' e

Tüm çalışma sürecinde ve özellikle çalışmanın raporlaştırılması sırasında bana destek olan arkadaşım Emine CEBECİ'ye sevgili dayım Dr. Hakan GÜNEŞ'e, arkadaşlarım TRT sanatçıları Özlem ÜNGÖR, Esra ER EKİNCİ ve Gökhan KARAKAYA'ya teşekkürlerimi ve minnettarlığımı sunarım.

İlker GÖKKAYA

13 Şubat 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
ÖZET.....	v
SUMMARY.....	vi
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDAKİ SÖZLÜ ESERLER: GAZİANTEP-KERKÜK TÜRKÜLERİNİN SES İLE İCRASI.....	6
1.1. TRT Türk Halk Müziği Repertuarı.....	6
1.2. Gaziantep-Kerkük Yöresi Müziği ve Türküleri.....	7
1.2.1. Gaziantep Yöresi Müziği ve Türküleri.....	7
1.2.2. Kerkük Yöresi Müziği ve Türküleri.....	9
1.3. TRT Repertuarında Bulunan Sözlü Eserlerin (Gaziantep-Kerkük) Ses ile İcrası.....	11
1.3.1. İnsan Sesi, Özellikleri ve Türleri.....	11
1.3.2. Ses Türleri.....	12
1.3.3. Erkek Ses Türleri.....	12
1.3.4. Kadın Ses Türleri.....	13
1.3.5. Ses Türleri ve Ses Sınırları.....	13
BÖLÜM 2: YÖNTEM VE ANALİZ.....	15
2.1. Evren ve Örneklem.....	15
2.2. Veri Toplama Teknikleri.....	15
2.3. Verilerin Analizi.....	15
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR.....	17
3.1. TRT Repertuarındaki Gaziantep Türküleri.....	17
3.2. TRT Repertuarındaki Kerkük Türküleri.....	37
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	75
KAYNAKÇA	94
ÖZGEÇMİŞ	96

KISALTMALAR

Akt	: Aktaran
C	: Cilt
Çev	: Çeviren
DrI	: Derleyen
Haz	: Hazırlayan
M.Ö	: Milattan Önce
Say	: Sayı
TRT	: Türkiye Radyo Televizyonu
THM	: Türk halk müziği
TDK	: Türk Dil Kurumu
Vb	: ve benzeri

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Gaziantep Yöresi Türküleri (kırık hava).....	75
Tablo 2 : Kerkük Yöresi Türküleri (kırık hava).....	76
Tablo 3 : TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Karar Sesleri.....	78
Tablo 4 : TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Karar Sesleri	79
Tablo 5 : Gaziantep Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar.....	80
Tablo 6 : Kerkük Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar	81
Tablo 7 : TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep yöresi Türkülerin Ses Genişliği	83
Tablo 8 : TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Kerkük yöresi Türkülerin Ses Genişliği	85
Tablo 9 : TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Usulleri	87
Tablo 10 : TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Usulleri	89
Tablo 11 : Gaziantep Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu.....	90
Tablo 12 : Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu.....	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : İkesus' un Belirlediği Ses Sınırları(1965).....	11
Şekil 2 : Say'ın Belirlediği Ses Sınırları(2001).....	12
Şekil 3 : Türk Halk Müziğinde Kullanılan Ses Sınırları.....	12
Şeki 14 : TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Karar Sesleri..	78
Şekil 5 : TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Karar Sesleri...	79
Şekil 6 : Gaziantep Yöresi Türkülerinin Benzediği Makamlar	81
Şekil 7 : Kerkük Yöresi Türkülerinin Benzediği Makamlar	82
Şekil 8 : Gaziantep Yöresi Türkülerinin Ses Genişliği.....	84
Şekil 9 : Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Genişliği.....	87
Şekil 10: Gaziantep Yöresi Türkülerinin Usulleri	88
Şekil 11: Kerkük Yöresi Türkülerinin Usulleri... ..	90
Şekil 12: Gaziantep Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu.....	91
Şekil 13: Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu	92

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	Doktora
Tezin Başlığı: : TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan, Eserlerin Sesle İcra Bakımından İncelenmesi. (Gaziantep-Kerkük Örneği)	
Tezin Yazarı: İlker GÖKKAYA	Danışman: Doç. Dr. SertanDEMİR
Kabul Tarihi: 29.05.2019	Sayfa Sayısı: 96
Anabilim Dalı: Temel Bilimler	Bilim Dalı: Müzik Bilimleri
Bu çalışmada TRT repertuarında bulunan Gaziantep ve Kerkük türkülerinin sesle icra bakımından ele alınıp, ses türlerine, ses aralıklarına ve üslubuna uygunluğu incelenecektir. Müzik ortaya çıktığı kültürden izler taşıyan, kültüre dayalı, kültürü yeni nesillere aktarabilen bir yapıdır. Türk halk müziği Türk kültürünün yeni nesillere aktarımında bir taşıyıcı role sahiptir. Kuşaktan kuşağa aktarılıp zamanımıza kadar ulaşan kültürel öğelerin başında müzik gelir. Bir toplumun anlaşılmasında anahtar olabilecek, bir toplumun müziğinin özel niteliğini, özgünlüğünü oluşturan müzikler, o toplumun geleneksel müzikleridir. Geleneksel müzikler Türk müzik kültüründe önemli bir yere sahiptir. Türk halk müziği de halkın ortak duygu ve düşüncelerini yansıtan, halk içinde her zaman var olan halk sanatçıları tarafından yakılmış, bestelenmiş, değişimler ve yoğunlamlarla dilden dile, kulaktan kulağa, telden tele geçmişten günümüze ulaşmış geleneksel müziktir. Türk halk müziği alanında, gerek resmi kurumlar ve gerek özel kişisel derleme çalışmaları yapılarak, kültür mirasımızın bugünlere kadar ulaşması sağlanmıştır. Halkın bu önemli değerlerinin kaybolması önemli ölçüde engellenmiştir. Türk Halk Müziğine en önemli hizmetleri gerçekleştiren kurumlardan biri de Türkiye Radyo Kurumu'dur. TRT'nin, halk müziğine derleme, araştırma, yayım ve arşivleme konularında da sayısız hizmetleri olmuştur. 1961 yılından bu yana TRT repertuarında yaklaşık 5000 e yakın türkü derlenip kayıt altına alınmıştır. Türküler ezgisel yapı, yöre, konu gibi birçok alanda sınıflandırılmıştır. Araştırmada TRT repertuarındaki türküler sesle icra bakımından ele alınacaktır. Örneklem olarak Gaziantep ve Kerkük türkülleri seçilmiştir. Araştırmanın evreni, TRT Türk halk müziği repertuarında bulunan eserlerin sesle icra bakımından incelenmesi. Araştırmanın örnekleme ise Gaziantep-Kerkük yöresi türkülleri. İnsan sesi yükseklik ve tını bakımından sınıflara ayrılmıştır. Erkek ve Bayan sesleri genel olarak pes, orta ve tiz olarak üç gruba ayrılır. Her ses grubunun ses aralığı ve ses özellikleri birbirinden farklıdır. Dolayısı ile her ses türünün icra kabiliyeti farklıdır. Bu çalışmada. TRT repertuarındaki örnekleme olarak seçilen yörelerin türkülleri erkek ve bayan ses gruplarına, ses alanlarına ve özelliklerine göre uygunluğu, literatür taraması ve kişisel görüşme yöntemleriyle incelenecektir.	
Anahtar Kelimeler: Türk halk müziği, TRT Repertuarı, Türkü, Gaziantep- Kerkük Yöresi	

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	Ph. D.		
Title of Thesis: Investigation of the Works of the TRT Turkish Folk Music in the Repertoire From the Execution of the Execution. (Gaziantep-Kerkük Sample)			
Author of Thesis: İlker GÖKKAYA		Supervisor: Assoc. Prof. Sertan DEMİR	
Accepted Date: 29.05.2019		Number of Pages: 96	
Department: Bacis Science (Music)		Subfield: Musicology	
In this research, the suitability of Gaziantep and Kerkük folk songs in the TRT repertoire will be examined in terms of voice, and their suitability for sound types, sound ranges and styles. Music is in a structure that carries the traces of the culture in which it emerges. Turkish Folk Music has a carrier role in transferring the Turkish culture to the new generations. Music is one of the cultural elements that have been transferred from generation to generation and reached to our time. Music is the traditional thing of that society, which can be the key to the understanding of a society, or the special character of the music of a society. Traditional music has an important place in Turkish music culture. Turkish Folk Music is a traditional music that has been reflected to the public by expressing the common feelings and thoughts of the people, which has been burned and composed by the folk artists who are always present in the public, from language to language through the changes and kneading, from ear to ear, from wire to wire. In the field of Turkish folk music, both official institutions and private personal collection studies have been carried out and our cultural heritage has been reached until today. The loss of these important values of the people has been significantly prevented. One of the most important institutions that perform services to Turkish Folk Music is the Turkey Radio Institution. TRT also has numerous services in compiling, researching, publishing and archiving to the Folk Music. Since 1961, approximately 5000 folk songs have been collected and recorded in the Trt repertoire. Folk songs are classified in many areas such as melody structure, region and subject. Research The folk songs in the TRT repertoire will be studied in terms of voice. Gaziantep and Kerkük folk songs were selected as sampling The universe of the research is the examination of the works in the TRT Turkish Folk Music repertoire in terms of voice. the sample of the study is the folk songs of Gaziantep-Kerkük region. the human voice is divided into classes in terms of height and timbre. Male and female voices are generally divided into three groups as <u>low-pitched</u>, middle and treble the sound range and sound characteristics of each sound group are different. Therefore, the execution ability of each sound type is different. In this study, the songs of the selected regions of the TRT repertoire will be examined in terms of their suitability for male and female voice groups, sound fields and features, literature review and personal interview methods.			
Keywords: Turkish Folk Music, TRT Repertoire, Gaziantep-Kirkuk Region			

GİRİŞ

Halk müziği denildiğinde “halk” kavramına dikkat çekmek gerekir. Halkı, “gelenek üretme melekisine sahip toplum” olarak tarif ettiğimiz zaman “Gelenek” kavramı öne çıkmaktadır. Teoride iki kişi halkı oluşturabilir ve de geleneğe ilgili bir unsur üretebilir. Ancak, burada sözü edilen gelenek, “binlerce yıl öncesinden evrilip, dönüşerek bugüne kadar gelen ve toplumun yaşattığı sosyal yapı dâhil, tüm kültürel unsurları içeren, “kültürün özü” olarak ifade edilebilir. Halka malolmayı ifade eden “gelenek” önemli bir özellik olarak öne çıkmaktadır. Buradan hareketle, halk müziğini; “Geçmişten günümüze kadar ulaşmış, bir ulusun kültürün içinde, belli bir sanat kaygısı taşımadan, halkın duygu ve düşüncelerini aktardığı, üreteni veya söyleyeni belli veya belli olmayan, örfe dayalı müzik” olarak tanımlamamız mümkündür. (Eroğlu, 2011:233)

Geleneksel müziğimiz olan Türk halk müziği (T.H.M.) insanın doğduğu günden ölüme kadar olan yaşam süresi içerisinde, yaşadığı birçok olayı (aşk, ölüm, gurbet, savaş, ayrılık, cinayet, sevinç, acı, vb.), duygu ve düşüncelerini melodiyle ifade etmesi sonucu oluşmuştur. Türk halk müziği sözlü ve sözsüz ezgilerinin en önemli özelliği anonim olması ve yörelere ait çalma tavrı ile icra edilmesidir. Bu anlamda, yöre ezgilerinin motifleri kendine has karakteristik özellikler gösterir. Ezgilerin melodik yapısındaki ritmik özelliklere de sahip olan motifler, makamsal yapı ve usul ile uyumlu bir şekilde ezginin yöresini ve türünü ifade ederler. (M.Eke, 2003: 353)

Türküler, T.H.M.’nin toplum tarafından en yaygın bilinen unsurudur. Türkü, türki kelimesinden türeyen ve “‘Türk’ e ait” olmayı ifade eden ve genelde tüm kırık havalar (ritimli ezgiler) için kullanılan kelimedir. Türkü, Türkler’in Türkü, Türkmenler’ in Türkmani, Varsaklar’ın Varsak şeklinde ifade ettiği halk şarkılarının genel adıdır. Türküler daha çok hece vezni ile yazılsa da, bir kısmı da aruz vezni ile yazılmıştır. Türküler, yapısal olarak temel özelliği daha çok tek cümleli ve bir bölümlü olmalarının yanı sıra bezekli ve sekileme şeklinde kendini göstermeleridir. Ayrıca türkülerde genel olarak on zamanlı kadar usullerle yazılmıştır. Diğer yandan türkü, Türk Halk Edebiyatında bir şiir türü olarak kabul edilmektedir (Karahasan vd. 2003: 8). Türk Dil Kurumuna (2011:2402) göre ise, Türkü “Hece ölçüsü kullanılarak yazılmış ve halk melodileriyle (ezgileriyle) bestelenen manzume” şeklinde tanımlanmaktadır.

Türkülerin can bulması, müzik araştırmacılarının derlemeleri sonucudur. Derleme, halk geleneklerinde ve kültürlerinde yer alan müzik motiflerini saptama, sınıflandırma, ses kaydını gerçekleştirme, özelliklerini belirleme, notaya alma ve belgelendirilerek ilgililerin kullanımına sunma çalışmasıdır (Say, 2005:146). Türkiye’de ilk derleme faaliyetleri 1926-1929 döneminde İstanbul Konservatuvarı tarafından yapılmıştır. Konservatuvar tarafından yapılan bu derleme çalışması sonucuya yaklaşık on bin halk ezgisi toplanmıştır (Aksu, 2011:3). Söz konusu çalışma incelendiğinde, derlenen türkülerin TRT repertuarında yöre, makam, usul, derleyen, notaya alan gibi özellikleri kayıt altına alınmış olduğu görülmektedir. Kaldı ki derleme sonucu ortaya konulan bu özellikler her bir türkünün kendine has öyküsünü müzikle aktarmanın bir yoludur.

Türk halk müziği alanında, resmi kurumlar başta olmak üzere özel kişisel derleme çalışmaları yapılmış ve türküyeye ilişkin kültür mirasımızın geçmişten günümüze kadar sağlıklı bir şekilde ulaştırılmasına çalışılmıştır (Aksu, 2011:3-4). Böylece halkın mirası olan bu önemli değerlerin kaybolmasının önüne geçilmiştir. Türk Halk Müziğine belki de en önemli hizmetleri gerçekleştiren kurumlardan biri de Türkiye Radyo Kurumu’dur. TRT’nin, halk müziğine derleme, araştırma, yayım ve arşivleme konularında da sayısız hizmetleri olmuştur. 1961 yılından bu yana TRT repertuarında yaklaşık 6000’e yakın türkü derlenip kayıt altına alınmıştır. Türküler ezgisel yapı, yöre, konu gibi birçok açıdan sınıflandırılmıştır. (Gül, 2019: 29)

Türkülerin can bulması ve gerçek varlık haline dönüşmesi hiç şüphesiz yorumcunun aracılığıyla olmaktadır. Türk halk müziği ezgileri, genellikle yakıldığı anda ezginin sahibinden değil, zaman içinde başka kaynak kişilerden evrilerek derlenmiştir. Burada önemli unsurlardan biri de ezgilerin üslup ve tavırlarıyla birlikte derlenip notaya alınması ve ses kayıtlarının sağlıklı bir şekilde muhafaza edilmesidir. Bunun yapılmaması durumunda¹, türkülerin icracılar tarafından farklı üslup ve tavırlarda okunmasına neden olmaktadır. Kaldı ki türkülerin, ezgileri yakan kişi gibi yorumlanabilmesi çok zordur. T.H.M.’de yöresellik kavramı da son derece önemlidir. Her yörenin kendine has üslup ve tavrı vardır. Bir yörenin ezgisini, ancak o yörenin mahallî sanatçısı tarafından daha iyi icra edebildiği genel kabul edilmektedir. Hatta aynı

¹Yani ezgilerin, türküyü yakan kişiden derlenmemiş, onun yorumuyla notaya alınmamış ve ses kaydının yapılmamış olması.

bölgenin il ve ilçelerinde bile tavır farklılıkları mevcuttur.

Örneğin; Doğu Anadolu Bölgesinde Erzincan'ın Kemaliye ilçesi ile Kemah, Tercan ilçesi arasında tavır farklılığı vardır. Bu bakımdan, bir sanatçının kendi yöresi dışında başka bir yörenin ezgisini icra ettiğinde tavır ve üslûp eksiklikleri olabilmektedir. Kaldı ki bir icracının, “ben her yörenin ezgisini mükemmel bir şekilde icra edebilirim” gibi düşünceye sahip olması yersiz olmaktadır. Ancak bu ifade o icracının başka bir yörenin ezgilelerin iyi icra edemeyeceği anlamına gelmemelidir. Kendi yöresinin dışında olsa bile, başka bir yörenin sanatçısını örnek alıp veya onu iyi bir şekilde taklit ederek o yöre ezgilerini de iyi bir şekilde icra edebilir. İcra, bir sanatçı veya bir müzik topluluğu tarafından yapılırken, yorum ise tek bir sanatçıya özgüdür. Bir ezginin, koro veya müzik topluluğu tarafından icrasında, kaynak kişinin de üslûbu göz önüne alınarak seslendirilmesi gerekir. İcrada yöresel üslûp ve tavır özelliklerinin yanı sıra ses türlerine uygunluğuda gözetilmelidir. Ses biliminde ve sanatında insan sesi, ses alanları göre sınıflandırılır. Genelde kadın sesleri daha inceden daha kalına doğru: soprano, mezzo soprano, alto şeklinde; erkek sesleri ise yine daha inceden daha kalına doğru: tenor, bariton ve bas şeklinde sınıflandırılmıştır. Sesler “bas”tan “soprano”ya uzanan bir yelpaze içinde yer alır. Bu ses türlerinin her biri kendine has bir yapısı ve karakteristik özelliğe sahiptir (Say,2001:15).Sesteki yükseklik, genişlik, gürlük ve renklerin oluşturduğu kişisel ses özellikleri, türkünün ses genişliği, tavır ve uslubuyla uyumlu olmalıdır. (Özbek, 1981:23)

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep-Kerkük yöresine ait eserlerin sesle icra bakımından incelenmesi, ses alanlarının belirlenmesi ve icracıların okuma alanlarını yönlendirmesi, icracıların eserleri ses alanlarına göre seçmelerinin sağlanmasıdır.

Araştırmada TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep-Kerkük yöresine ait eserler sesle icra bakımından incelenmiştir. Böylece araştırma sonuçları akademik dünyaya taşınarak kaynak haline getirilmeye ve sesle icralarda türkülerinin ses alanlarının daha kolay bulmalarını sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca icracılara yöreyle ilgili detaylı bilgi edinmelerine imkân sağlanmıştır.

²Notasındaki şekliyle monoton bir şekilde ve deşifre eder gibi değil.

Problem Cümlesi

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep- Kerkük yöresine ait eserlerin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu nedir?

Alt Problemler

- 1) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türküleri nelerdir?
- 2) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantepve Kerkük Yöresi Türkülerin Karar Sesleri Nelerdir?
- 3) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar Nelerdir?
- 4) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantepve Kerkük Yöresi Türkülerin Ses Genişliği Nelerdir?
- 5) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantepve Kerkük Yöresi Türkülerin Usulleri Nelerdir?
- 6) TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantepve Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğunedir?

Önemi

Bu çalışma, Türk halk müziği eseri okuyan icracıya, kendi ses özelliklerini tanıma, eserin ses alanını bilme, ses türünün ve özelliklerinin okuyacağı esere uygunluğunu saptamada bir klavuz görevi görme niteliği taşıdığından önemli görülmektedir.

Yöntemi

TRT Türk halk müziği repertuarındaki sözlü eserlerin (Gaziantep-Kerkük örneği) sesle icra bakımından incelendiği bu araştırmada, nicel araştırma yöntemi ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Konusu

TRT repertuarında bulunan Gaziantep ve Kerkük türkülerinin sesle icra bakımından ele alınıp, ses türlerine, ses aralıklarına ve üslubuna uygunluğu incelenecektir.

Sayıtlar

Araştırma sürecini etkileyen sayıtlar şu şekilde sıralanabilir;

- Belirlenmiş olan araştırma yöntemlerinin, veri toplamada ve yorumlamada etkili olacağı düşünülmektedir.
- Araştırma verileri gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırmada seçilen örneklem, evreni yansıtmaktadır.
- Nitel ve nicel yöntemin kullanıldığı araştırmada seçilen örneklemin düzeyi kendi içindedir.

Sınırlılık

Araştırma sürecini etkileyen sınırlılıklar şu şekilde sıralanabilir;

- Araştırma, TRT Türk halk müziği repertuarındaki kırık havalar ile sınırlı tutulmuştur.
- Araştırma TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük yöresi türkülleri ile sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM 1: TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDAKİ SÖZLÜ ESERLER: GAZİANTEP-KERKÜK TÜRKÜLERİ VE SES İLE İCRASI

Bu bölümde, TRT Türk halk müziği Repertuarı, Gaziantep-Kerkük müziği ve türküleri, İnsan Sesi ve Özellikleri, Türk halk müziğinde kullanılan ses alanları ile ilgili literatür bilgisine yer verilmiştir.

1.1. TRT Türk Halk Müziği Repertuarı

Türk halk müziğinde, başta resmi kurumlar olmak üzere özel kişisel derleme çalışmaları sonucu kültür mirasımız geçmişten bugüne kadar ulaşmış ve böylece halkın müzik alanında bu önemli değerleri korunmaya çalışılmıştır. Türk halk müziğine en önemli hizmetleri gerçekleştiren kurumlardan biri de Türkiye Radyo Televizyon Kurumudur. Türk halk müziği Repertuarı bakımından TRT geniş bir arşive sahiptir. Bunda zamanın tek televizyon kanalı ve radyosu olmasının etkisi büyüktür. TRT radyoları aynı zamanda Türk halk müziği alanında bir öğrenim yeri ve “kaynağı” görevi de görür. Kurumun bünyesinde bulunan “Gençlik Koroları” gibi amatör topluluklarda yapılan repertuar, nazariyat ve çalgı dersleri ile TRT adeta bir okul misyonu kazanmıştır. Yurdun dört bir köşesinden gelen icracılar kendi yöreleri dışındaki örnekleri burada öğrenmiş ve icra etmeye başlamıştır. Günümüzde müzik çalışmalarına devam eden birçok sanatçının yolu TRT’den geçmiştir. TRT’nin derleme konusunda hatırı sayılır hizmetleri olmuştur. Çok güç koşullarda ve oldukça zahmetli yapılan derlemelerle THM Repertuarına kazandırılan ezgiler, büyük bir özverinin sonucudur. Bu derleme çalışmalarında, öncüsü Muzaffer Sarısözen olmak üzere diğer musikîşinasların önemi büyüktür. TRT bünyesinde ilk derleme çalışmaları 1925 yılında başlamış ve 1937 yılına kadar 1361 ezgi derlenmiştir. 1937 yılından itibaren yaklaşık 17 yıl boyunca Muzaffer Sarısözen öncülüğünde yapılan derleme çalışmaları sonucunda 9.000 ezgi derlenmiştir. (Şenel, 1997) Yaklaşık olarak 10.000 adet derlenmiş olan söz konusu ezgilerden, günümüzde THM repertuarında 4932 adet kırık hava formunda sözlü ezgi ve 598 adet sözsüz halk oyunları ezgisinin notaları bulunmaktadır. Ülkemiz genelinde bilinen uzun havalarımızın sayısı ise 632’dir. (Şenel, 1997)

1961 yılından günümüze gelindiğinde TRT repertuvarında 4932 kırık hava, 884 uzun hava ve 610 adet oyun havası toplam olarak 6.426 adet türkü derlenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Söz konusu derlemeler sonucu türköleryöre, ezgisel yapı, konu gibi birçok alanda sınıflandırılmıştır. (Dökmetaş, 2019)

1.2.Gaziantep-Kerkük Yöresi Türk Halk Müziği ve Türköleri

1.2.1 Gaziantep Yöresi

Gaziantep yöresine ait müzik kültürünü ele alınacak olursa, karşımıza öncelikli olarak ezgi ve konu bakımından, yöre yaşantısından kaynaklanan farklılıklarla üretilmiş yapılar ortaya çıkmaktadır. Gaziantep şehir merkezinde Türk sanat müziğinin etkisi geçmişte de olduğu gibi günümüzde de kendisini yoğun bir şekilde hissettirmiştir. Söz konusu bu etkiyi şehir merkezinde yöre halkı tarafından çalınıp söylenen türkölerde ve kullanılan çalgılarda da görmekteyiz. Şehir ve köylerde icra edilen müzik arasındaki farklılıklardan biri de Barak ve iskân türköllerinde kendini göstermektedir. Fakat gelişen hızlı şehirleşme ve büyük göçlerin de etkisiyle köy ve şehir kültürü zamanla iç içe geçmiş, gerek kullanılan çalgılarda gerekse ezgisel anlamda ortak unsurlar ortaya çıkmıştır. Diğer yandan geçmişte yoğun olarak bulunan Ermeni, Yahudi ve Arap kültürünün etkileri de bu farklı yapıların içerisinde doğrudan veya dolaylı olarak yer almıştır. Yaklaşık 70-80 yıl kadar önce mehterhaneler, fasıl heyetleri ve kilise korolarıyla güçlü ve zengin bir müzik kültür geçmişine sahip olan şehir, günümüze gelindiğinde bu özellikleri büyük ölçüde yitirmiştir. Bunların yanı sıra şehirde Mevlevi, Alevi-Bektaşî, Rufai, Kadiriler tarafından yapılan müzikler de çeşitliliğin birer parçası olmuşlardır. Yine bu bölgede yaşayan Abdallar veya Aşiret denen grupların davul zurna gibi çalgıları bu yapının tamamen içindedir. (Arsunar, 1962:23)

Gaziantep yöresinde halk müziği konuları ve ifadeleri bakımından diğer birçok yörede olduğu gibi; tarih ve kahramanlık türköleri, tabiat türköleri, aşk türköleri, gelenek ve adet türköleri, iş ve meslek türköleri ninniler, eşkiyalık türköleri, ağıtlar ve oyunlu türkölür olarak çok çeşitli gruplara ayrılabilir. Ritmik yapı açısından ise özellikle uzun havalar ve kırık havalar yörede zengin örneklere sahiptir.(Duygulu, 1995:34)

Gaziantep yöresinde davul ve zurnanın yoğun olarak kullanımının yanında bağlama, keman, ud, kanun, düdük, kaval, ney, tambur, cümbüş, tef, zilli maşa, zambır, deblek,

darbuka ve zil gibi enstrumanlar da kullanılmaktadır. İncelendiğinde genellikle hece ölçüsü kullanılan türkülerde nadiren de olsa aruz kalıpları da karşımıza çıkmaktadır.(Duygulu, 1995:36)Gaziantep yöresi denince akla ilk gelen ve yörenin en temel unsurlarından biri olan Barak havalarıdır. Barak havası, Barak Türkmenlerine özgü olan bir uzun hava türüdür. Barak Türkmen köyleri Gaziantep'in Oğuzeli ilçesi ile Urfa'nın Akçakale ilçesi arasında yer almaktadır. Yörede bu ovaya Barak Ovası denilmektedir. Barak ovasının tam güneyinden Suriye sınırı yer almaktadır. Bu nedenle Barak oymağının birçok köyü de bugün Suriye sınırları içerisinde yer almaktadır.(Ekici,2013:44)

Doğal olarak Barak havaları Baraklıların yaşadığı yörelerde yaygın olup, özellikle Gaziantep ve çevresinde canlılığını korumakta ve devam ettirmektedir. Türkü sözleri daha çok göç (iskân) doğa, sevdâ, aşk, ölüm ve halk hikâyelerinden alınan konuları içermektedir. Hece ölçüsünün kullanıldığı dizelerde, tama, oy yetmiyecise, aman, yavrum, yandım, gine gibi seslenme sözlerine çokça yer verilmiştir.(Duygulu, 1995:37)

Barak havalarının ses genişliği, bazen beş ses içerisinde bazen bir oktav içerisinde ve bazen de on iki ses aralığında değişmektedir. Uzun hava söylenmeden önce genellikle söyleyeni uzun havaya hazırlayıcı nitelikte bir açış yapılmaktadır. Uzun havanın açılışı zurna ya da bağlama ile icra edilmektedir. Ayrıca günümüzde uzun hava açışlarında keman ve cümbüş gibi çalgılarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Uzun havalara genellikle tiz seslerinden başlanır ve inici özellik gösterir. Barak uzun havalar yöre türkülerinin arasında ve yöreye ait halk oyunlarından önce veya oyun aralarında da icra edilmektedir.

Baraklarda kesik ve sert çalış tarzı dikkati çeker. Genel olarak 5. Derece ses ile icraya başlanır. 7. veya 8 derece sese kısa müzik cümleleri ile geçişler yapıldıktan sonra ilk dörtlü bölümde yapılan müzik cümleleri ile karar sesinde eser sonlandırılır. Bazı yöresel icralarda 3. derece sesin 2 komalık diyezi ile 2. derece sesinin, 2 komalık bemol olması da dikkat çekici bir yöresel icradır. Atlamalı seslerin kullanılmaması çoğunlukla yanaşık seslerin kullanılması da yine barak türü uzun havaların belirgin özelliklerindendir. (Demir, 2011:146)

1.2.2. Kerkük Yöresi

Halk müziği; hem müziği hem de şiiri ilgilendirmektedir. Folklor açısından bakıldığında Kerkük'te en önemli yere hoyratlar sahiptir. Yaklaşık yirmi beş çeşit hoyrat türü vardır. Kerkük halk müziğinde sazlardan daha çok insan sesine önem verilmektedir. Bu nedenle güçlü ses isteyen uzun havalar Kerkük'te daha çok gelişme göstermiştir. Yöre halkına özgü halk sazları gelişmemiş ve bunun yerine icralar klasik sazlarla ve musiki cemiyetleri ile yürütülmüştür. Söz konusu sazların başında; ud, kanun, keman, zilli tef gelmektedir. (Kiraz, 1998:42)

Yörede kırık havaların önemli bir kısmı usul olarak 10/8'liktir. Diğerleri ise sırasıyla 4/4'lük, 2/4'lük ve 8/8'lik olurlar. Yörede makam olarak daha çok Hüseyini, Uşşak, Hüzzam, Çargâh, Rast, Segâh, Sabah, Hicaz, Nihavent ve Beyati kullanılmıştır. (Emnalar, 1998:43)

“Hoyrat cinaslı manilerin uzun hava olarak ezgilendirilmiş şekline denir. Daha çok erkekler tarafından söylenir. Konuları ise daha çok sevgi ve sevgili üzerinedir. Hoyratların en belirgin özelliği kafiyelerinin genellikle cinaslı olmasıdır. Yedili hece ölçüsünde yazılmıştır” (Ekici, 2009:30).

Kerkük yöresinde türküyeye beste de denilmektedir. Çeşitli eğlence törenlerinde önem kazanan bu besteler hoyrat atışmaları sırasında gergin atmosferi yatıştırmak ve neşeli bir hava oluşturmak amacıyla kullanılır. Kerkük havaları, bir yandan Azeri havalarına diğer yandan özellikle Urfa, Diyarbakır ve Elazığ'ın uzun havalarına benzer. Diğer yandan Kerkük türkülerinin çeşitli türlerine Anadolu'nun diğer yörelerinde rastlanmaktadır. (Kiraz,1998:56)

Irak Türklerinin en yoğun yaşadığı yöre Kerkük olduğu için uzun havalar bütün özellikleriyle Irak'ın Kerkük ilinde yoğunlaşmıştır. Aslında Hoyrat Anadolu'da sadece uzun hava tarzıdır. Ancak Kerkük'te hoyrat; hem uzun hava hemde şiirin ortak adıdır. Hoyratların en belirgin özelliği sert ve kuvvetli, tiz bir sesle okunmasıdır. Hoyratlarda en sık bir oktav ses genişliği görülmektedir. (Emnalar, 1998:67)

Kerkük yöresinde farklı seslendirilen hoyratlara “usul” denilmektedir. Hoyrat usulleri; Bayat, Muhalif, Segâh, Miskinî biçiminde makam isimleri; Şerife, Memeli, Muçıla, Nobatçı, Ümergele, İskender Malalla, Delliheseni gibi şahıs isimleri ve Beşiri, Karabağlı gibi yer isimleri ile ifade edilmektedir. Bu usuller kendilerine özgü bazı söyleyişlerle

başlarlar. Usuller başlarken ifade edilen bu söyleyişlere miyan adı verilir. Kerkük hoyratlarının miyanlarından bazıları: mine boylum, Gülüm, ağam ağam, baba bugün, aman aman, zalım zalım, gözüm kardaş bugün, ah hele ve benzeri şekillerdedir.(Kiraz, 1998:7)

Hoyratlarda da mayalarda olduğu gibi usullü bir ayak kısmı bulunmaktadır. 4 satırlı olan kıtaların her satırının arasında hoyratın ismine göre değişen farklı melodiler çalınır. Bu melodilerin usulleri 4/4, 5/8 veya 10/8'lik olabilir.(Demir, 2011:203)

Hoyratlarda kullanılan enstrümanlar yörenin durumuna göre, halk müziği veya klasik müzikte kullanılan enstrümanlar olabilir. “Türkiye’de çoğunlukla bağlama ile söylenmesine rağmen, Kerkük’te ud, keman ve kanun; Harput’ta klarnet, ud, kanun, keman; Şanlıurfa’da bağlama, keman ve kanun gibi çalgılar eşliğinde de söylenmektedir” (Ekici, 2009:31).

Divan, Urfa, Elazığ ve Kerkük arasında müşterek olan başka bir havadır. Her üç yörede:

1. Divan, Hüseyinî makamı çeşnisi veren bir uzunhavadır.
2. Divan havasının bentleri arasında aranağme olarak özel ayağı çalınır.
3. Divan, aruz ölçüsünün 3 Failatün+Failün kalıbıyla veya hece ölçüsünün 15’li kalıbıyla söylenmiş “divanlar”la okunur.
4. Divan havasında pest perdelerden tüz perdelere aşamalı olarak yükseldikten sonra okuyucunun ihtiyacına bağlı olarak çeşitli hoyratlar söylenir. Kerkük’te Kürdi, 204 Elazığ’da Cılgalı maya veya Elezber Urfa’da ise Beşiri Hoyratı okunur.” (Nakip, 1991:9)

Kerkük Divanları, genelde bir uzun hava türü olarak bilinmektedir. Bununla birlikte usullü çalgısal kısımlar taşımaları nedeniyle, hatta bazen bu usullü kısımlara sözde katılması nedeniyle, bu türün de müzikte “usullü ve usulsüz” türler içinde incelenmesine imkân sağlamıştır. Aralarda, başta ve son da “Ayak” adı verilen usullü çalgısal bölümlerinin var oluşu, bu türe ait farklı bir özelliktir. Bu çalgısal kısımlar genellikle 2/4 veya 4/4'lük ölçülerde olmaktadır. Bunların bir kısmı uzun ve zengin melodik yapıları nedeniyle tek başına enstrümantal parçalar olarak da icra edilmektedir. Örneğin, Urfa Divan Ayağı ve Konya Divan Ayağı gibi. (Turhan/Kızılay 1991:76)

1.3. TRT Repertuvarında Bulunan Sözlü Eserlerin (Gaziantep- Kerkük) Ses İle İcrası

1.3.1. İnsan Sesi, Özellikleri ve Türleri

İnsan sesindeki yükseklik, gürlük, genişlik ve renklerin oluşturduğu kişisel karakter, başlıca ses organı olan gırtlığın içyapısına bağlıdır. Bu özellikler genel anlamlarıyla şu şekilde açıklanabilir:

Ses genişliği, sesin ulaşabildiği en düşük frekans ile en yüksek frekans arasındaki alandır. Diğer bir tanımla bir sesin kapsadığı bütün alandır. İnsanlarda ses genişliği, ortalama iki oktav kadardır. Eğitimli seslerde bu sınırlar, üç oktava kadar çıkabilmektedir (Çevik, 1999: 36).

Ses perdeşimi (Sesin yüksekliği), sesin yüksekliğini oluşturan frekanstır. Bir saniyedeki titreşim sayısına frekans denir. Sesin yüksekliği, ses kaynağının titreşimlerinin frekansına bağlıdır ve yükseklik ile titreşim sayısı doğru orantılıdır. Ses dalgalarının sayısı beyin tarafından o sesin yüksekliği olarak algılanmaktadır. Kalın bir sesi ince bir sestten ayırmamızı sağlayan özellik sesin yüksekliğidir. Kalın ses alçak, ince ses yüksek frekanslı titreşim hareketlerinden doğmaktadır (Şahin, 1995: 15).

Ses tınısı, aynı şiddet ve yükseklikteki seslerin birbirinden ayırt edilmesini sağlayan özelliktir. Her sesin kendine özgü bir tınısı bulunmakta ve insan kulağı sesteki bu tınıyı algılayarak ne sesi olduğunu söyleyebilmektedir (Helvacı, 1995:4).

İnsanoğlunun, sesini müzik yapmakta kullanabilmesi için, vücudun dik ve dengede durması, göğüs kafesi, akciğerler ve solunum kasları gibi solunum sistemini oluşturan organların, sesin ince ayarını yapan gırtlığın ve sesin rengini belirleyen rezonans boşluklarının sağlıklı olması gerekir. Sesin şiddeti, ses telleri arasında oluşur ve solunum yollarından geçen hava miktarıyla ilgilidir. Kısaca, ses dalgasının 1 saniyede, 1cm²'lik kesintideki ses gücü olarak tanımlanabilir. Solunum basıncına, ses tellerinin boyuna, rezonans bölgelerinin genişliğine göre değişiklik gösterir (Çevik, 1999: 34).

Ses rengi, bir tını içerisindeki üst kısmı tonların sayı ve şiddeti ile sesin oluştuğu fiziksel ortamın seste oluşturduğu tını farklılığıdır. Aynı ses yüksekliğini söyleyen iki insanın kimliğini ayırmada önemlidir. Ses rengini, gırtlığın ve ses tellerinin yapısı ve rezonatör bölgeler belirlemektedir (Helvacı, 1995:4).

Genel olarak seslerin sınıflandırılmasında “sınıflandırma kıstasları” olarak tanımlanabilen bazı özelliklerden yararlanılmaktadır. Bunlardan biri olan “ses genişliği”, bir sesin kapsadığı bütün alandır ve diğer faktörlerle birlikte değerlendirildiğinde seslerin sınıflandırılmasında en etkili kıstastır. Bir diğer kıstas “ses alanı”dır. Ses alanı, sesin en çok kullanıldığı ve rahat olduğu bölgedir. (İkesus, 1965:32).

1.3.2. Ses Türleri

İnsan sesi en genel anlamda incelik ve kalınlığına göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma kadın sesler ve erkek sesleri olarak iki grupta toplanır. Eğitilmiş ve yerleşmiş sesler, kalından inceye doğru genellikle şu şekilde sınıflandırılır (Say, 2001:171)

Erkek sesleri; bas, bariton ve tenor,

Kadın sesleri; alto, mezzo soprano ve soprano.

1.3.3. Erkek Ses Türleri

Bas: Kökeni İtalyancada “aşağı, dip ses” anlamına gelen “basso”dan gelir. En kalın erkek sesine verilen isimdir, (Say, 2001:172).

Bariton: Yunanca derin veya ağır sesli anlamına gelen “baputovoç” kelimesinden gelmektedir. Orta kalınlıktaki erke sesine verilen isimdir.(İkesus, 1965: 27).

Tenor: Tenor ismi Latince tutmak anlamına gelen “tenere”den gelir. En ince erkek sesi demektir. Erkeklerde az rastlanıldığından, çok kabul gören bir sestir, kendi içinde sınıflara ayrılır.(İkesus, 1965:27-28).

1.3.4. Kadın Ses Türleri

Alto: Alto ismi Latince “erkek sesinden yüksek kadın sesi” anlamına gelen “altus” tan gelir. Göğüs sesleri kuvvetli olan, en kalın kadın sesi anlamına gelir. Peslerde erkek sesine benzer, rengi koyu ve sıcaktır.(İkesus,1965:29).

Mezzo-soprano: “Mezzo” İtalyancada “orta” anlamına gelir. Mezzo soprano ise orta kalınlıktaki kadın sesi demektir. (İkesus,1965:30).

Soprano: “Soprano” kelimesi, İtalyancada “üstte, üzerinde” anlamına gelen “sopra” kelimesinden türemiştir. En tiz kadın sesi demektir. En doğal kadın sesi olduğundan, en sık rastlanan sestir. (İkesus, 1965:29,30).

1.3.5. Ses Türleri ve Ses Sınırları

Ses genişliği, bir sesin kapsadığı bütün alandır seslerin türlere ayrılmasında en etkili kıstastır. Say’a (2001:171) göre, genelde her icracının bir buçuk iki oktav dolayında ses genişliği bulunur. Özel ses eğitimiyle bu genişlik üç oktava kadar çıkabilir.

Seslerde oluşturulan bu genişlikler genellikle kişiden kişiye göre değişir. Çünkü her ses kendine özgü nitelikler içermekte ve farklı nitelikler taşıyabilmektedir. Ses sınırları seslerin kullanım alanlarına göre de farklılık gösterebilir. Örneğin İkesus (1965:26-29) ses sınırlarını, seslerin opera sanatındaki kullanım biçimlerine göre belirlemiştir. Bu belirlemeyi profesyonel olarak eğitim görmüş bir sese göre yaptığı için diğer sınırlandırma alanlarına göre ses genişliği daha fazladır. Bu sınırlar şöyledir:

Şekil 1–İkesus’ un Belirlediği Ses Sınırları (1965)

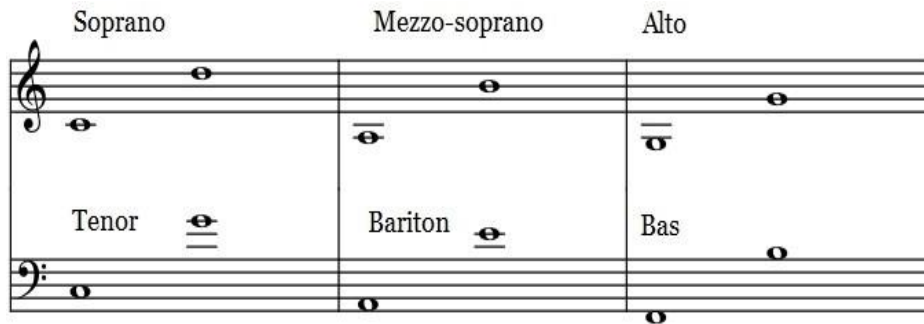
Şekil 2–Say’ın Belirlediği Ses Sınırları (2001)

Türk halk müziğindeki sözlü eserlerin icrasında kullanılan ses alanları İkesus ve Say’ın belirlediği alanlardan farklılık gösterir. Bu farklılık sesi kullanma tekniğinden ileri gelir. Türk halk müziğinde kullanılan ses tekniği “gırtlaktan okuma” olarak tabir edilir. Yani ses daha çok boğaz bölgesinde hançere tekniğiyle çıkarılır. Batı müziği’nin ses ile icrasında şan tekniği kullanılır. Sesin tınladığı alan sinüs bölgesidir ve vibrasyonu farklıdır. Gırtlaktan okuma tekniğinde ses alanları şan tekniği ile okuma alanına göre daha dardır. Türk halk müziğinde kullanılan ses tekniğine göre ses türlerinin ses alanlarını bilimsel olarak belirlendiği herhangi bir çalışma yoktur. (Karabulut, 2019)

Bu araştırmada TRT repertuvarındaki türküler ses ile icra bakımından ele alınacağı için TRT bünyesinde görev yapan Türk halk müziği Yurttan Sesler Topluluğu şefleri ile yapılan görüşmeler neticesinde Türk halk müziği icra etme tekniğine göre(gırtlaktan) ses türlerinin sınırları genel olarak şu şekildedir: (Gül, Karabulut ve Acar, 2019)

Şekil 3–Türk Halk Müziğinde Kullanılan Ses Sınırları

BÖLÜM 2: YÖNTEM VE ANALİZ

TRT Türk halk müziği repertuarındaki sözlü eserlerin (Gaziantep-Kerkük örneği) sesle icra bakımından incelendiği bu araştırmada, nicel araştırma yöntemi ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel çerçevede gerçekleştirilen amaç ve yöntem bakımından genel durum tespitine yönelik bir nitelik taşımaktadır. Araştırmanın yürütülmesinde literatür taraması, ses alanlarının belirlenmesi, örnek eserlerin ses türlerinin alanlarını belirlemek ve kişisel görüşme tekniği kullanılmıştır.

Temel veriler, konunun teorik bölümünü ve problem durumunu detaylı bir biçimde ortaya koymayı amaçlayan alanla ilgili yazıların taranması, yorumlanması ve içerik analizleri ile elde edilmiştir. Literatür taraması suretiyle hem örnek eserlerin hem kişisel görüşme hem de araştırma konusu olan (Gaziantep-Kerkük örneği) detaylı bilgiler açığa çıkartılacak, tüm bunların yanında literatüre ek bilgiler, repertuar ve sesle icrayı kolaylaştırıcılık elde edilmeye ve saptanmaya çalışılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki sözlü eserlerdir. Araştırmanın örneklemini ise; Gaziantep ve Kerkük yöresine ait türkülerdir.

2.2. Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada veriler, araştırma tekniği açısından doküman inceleme yöntemine dayanarak elde edilmiştir. Belirlenen evren ve örneklem doğrultusunda TRT Türk halk müziği repertuarındaki türküler araştırmacının kendisi tarafından belirlenen ve ses türlerine uygunluğunu değerlendirebilecek nitelikte olan kıstaslar doğrultusunda tek tek incelenmiştir. Her bir türkü bu şekilde incelendikten sonra tüm veriler ve elde edilen bulgular çizelgeler halinde raporlaştırılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada incelenen her bir türkü, “Eserin karar sesi”, ”Eserin benzediği makam”, “Eserin ses genişliği”, “Eserin Usulu”, “Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu” başlıkları altında teknik açıdan incelenerek değerlendirilmiş, belirlenen kıstaslar doğrultusunda her bir ses türü için uygunluğu saptanmıştır. Bu saptama sonucu

elde edilen verilerin, raporlaştırılmasında Excel programı ve Sibelius programı kullanılmıştır.

Türkülerin ses türlerine uygunluğu aşağıdaki kıstaslara göre değerlendirilmiştir:

Birinci olarak incelenen türkünün ses genişliği ile uygunluğu araştırılan ses türünün “ses genişliği (sınırı)” kıyaslanmıştır. Bu kıyaslama daha öncede belirtildiği gibi TRT Yurttan Sesler Topululğu Şefleri ile yapılan görüşmeler sonucu belirlenen sessınırlarına göre yapılmış (bkz: Şekil3) ve ses sınırlarını belirlerken bağlama akordunun piyano “Do” karar sesi dikkate alınarak türkülerin uygunluğu belirlenmiştir. Ses sınırları arasında Bariton ve Mezzo soprano ses türleri de bulunmaktadır. Bu araştırma da bu ses türleri ayrı bir kategoride değerlendirilmeyip “Bariton” “Bas” sesi kapsamında, “Mezzo soprano” “Alto” sesi kapsamındadeğerlendirilmiştir.

İkinici olarak ses türünün renginin türkünün yöresine tavır haneçere özelliklerine TRT Şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda uygunluğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu uygunluk kıstası o ses türünün incelenen türküyü okuyamaz olarak da algılanmaması sadece diğer ses türlerine göre daha uygun olduğu anlamında anlaşılmalıdır.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın problemi doğrultusunda incelenen Gaziantep ve Kerkük türkülerinin elde edilen bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir. Çizelgelerde, incelenen türkülerin uygun olduğu ses türleri için “+” işareti, uygun olmayan ses türleri için de “-” işareti kullanılmıştır.

3.1. TRT Repertuvarındaki Gaziantep Türküleri

1. ALLI DA YEMENİM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

2. BAĞA GİRDİM ÜZÜME				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

3. BAĞÇALARDA MOR MENİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

4. BAĞÇALARDA ZERDALİ				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Nikriz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

5. BENDE BİLDİM TAZE GELİN OLMUŞSUN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

6. BİZE DERLER SAÇAKLININ UŞAĞI				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

7. BU ANTEBE GELMEYEDİM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

8. BU KADAR CEVRETME AZİZ SULTANIM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	7/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

9. ÇADIR ALTI MİNARE				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

10. DAMA ÇIKMA İZ OLUR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

11. DEĞİRMENE TAŞ KOYDUM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Kurdi Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

12. DERİK SAÇIN ÖRMEZLER				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

13. ELEYVANA YATAK SERDİM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

14.EV SÜPÜRÜR TOZ EDER				
Eserin Karar Sesi	Re			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

15. EVLERİNDE BİR İPEKTEN HALI VAR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

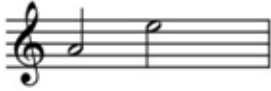
16. FES BAŞINA PÜSKÜLÜ BEN OLAYIM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

17.GAFİL GEZME ŞAŞKIN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

18. GİT KALADAN KAR GETİR				
Eserin Karar Sesi	Re			
Eserin Benzediği Makam	Hüzzam Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usûlü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

19. GÖNÜL GURBET ELE VARMA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseynî Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

20. GÜL YÜZLÜ SEVDİĞİM NEME GÜCENDİN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	13/8--5/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

21. HEY ACEM KIZI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

22. HIŞ HIŞ HANÇER BOYNUMA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

23. İĞNE ATTIM TARLAYA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

24. İNDİM DERE DURDUM				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

25. KALEDEN İNİŞMİ OLUR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

26. KAPIMIN ÖNÜNDEN GELİR GEÇERSİN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

27. KARANFİLEM EZ BENİ				
Eserin Karar Sesi	Re			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	9/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

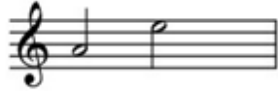
28. KARPUZ KESTİM SULANDI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

29. KARŞIDA GÖRÜM SENİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

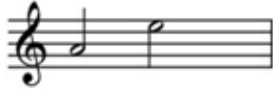
30. KAVAK KAVAKTAN UZUNDUR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Muhayyer Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	3/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

31. KIZ BAĞÇEYE GİRDİNİMİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

32. KOVA KOVA İNDİRDİLER YAZIYA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

33. KOYUN GELİR YATA YATA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	8/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

34. LAMBADA ŞİŞESİZ YANMAZMI				
Eserin Karar Sesi	Sİ			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

35. PINARA VURDUM KAZMAYI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

36. <u>ŞİNGİR</u> MINGİR ŞAL DOKUDUM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

37. ŞİRİN NAR DANE <u>DANE</u>				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

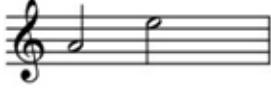
38. ŞU ANTEBİN UFAK TEFEK TAŞLARI				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

39. YEL VURUR YELKEN OLUR				
Eserin Karar Sesi	Re			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

40. ZATEN BENİM BAHTIM KARA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4—6/4—7/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

3.2. TRT Repertuvarındaki KerkükTürküleri

1. AĞAM SÜLEYMAN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

2. AĞLAMA CEYLAN BALASI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

3. AL İPEK YEŞİL İPEK				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

4. ALTIN YÜZÜK YEŞİL KAŞ				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/16			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

5. ALTUN HIZMAV MÜLAYİM				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

6. ALTUN TABAKTA BAL VAR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

7. ANA MENİ OYAT GİDEREM				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

8. APARDI POSTA MENİ (HE DEDU)				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Zavil Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

9. AY DOLANAYDI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

10. AYA BAK YILDIZA BAH				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

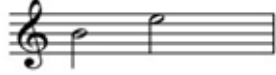
11. AYAĞINDA DAR ŞARVAR				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

12. BAKAR KAPI ZARINNAN				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

13. BEYAZ GÜL KIRMIZI GÜL				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

14. BİR TAPHİR GÖĞERÇİNİM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Buselik Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

15. BİZİM ELDE BAHAR OLUR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

16. BU DAĞ BU DAĞ ÜSTÜNE				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Hüzzam Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	11/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

17. BU DERE BAŞTANBAŞA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

18. BU DERE BAŞTANBAŞA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

19. BU HAL NE HALDI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

20. CERREVİN KULPU BURMA				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/16			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

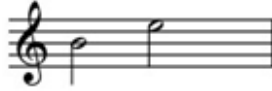
21. ÇAKMAĞI ÇAK (ÇIRADA YAĞ TÜKENDİ)				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

22. ÇAKMAĞI ÇAK ÇIRAMI YANDIRMAMIŞAM				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

23. DAĞLARA SEPTİM EKİN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/16			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

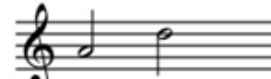
24. ÇOBAN KIZI				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

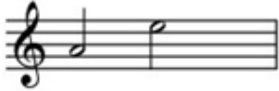
25. DAĞLARA SEPTİM EKİN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/16			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

26. DAMIMIZ ARDI ÇÖLE				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

27. DEĞİRMENCİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

28. DEDE (DEDE) CAN DEDE				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

29. DEĞİRMENCİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

30. ELİNDE AYAĞINDA ACEM KINASI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

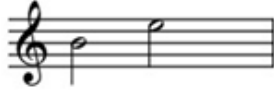
31. ESMERİM GÜZEL ESMER				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

32. EVLERİNİN ÖNÜ MERMER DÖŞELİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

33. EVLERİNİN ÖNÜ YONCA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

34. EVLERİNİN ÖNÜ YONCA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

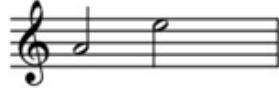
35. GEL DEDİM GELMİYORSUN EMMİÖĞLU				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

36. GETİTİM BAKTIM BULAĞDI EY GİZ MENE BAK				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

37. GİDEREM YOLUM DAĞDI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

38. GİNE GELDİ FASLI BAHAR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

39. GÜZEL YARA BAK				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

40. GURBET ELLERDE OLDUM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

41. GÜL AÇILDI ÇEMENDE				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

42. GÜLISTANDA BİR GÜLÜM VAR				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

43. GÜNEŞ VURUP ÜZÜNE				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

44. GÜZELE BAK GÜZELE				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

45. GÜZELLERDEN ÜÇ GÜZEL VAR				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

46. HACI FARACIN KIZISAN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/16			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

47. HAVİŞİMİZDA TUT VAR				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Mahur Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

48. HEL HELE VERİN GELİNE				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Muhaliif Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

49. HELLİYDEN DAĞLAR KAMIŞ				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

50. HUMARAM VAR HUMARAM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

51. İNCİLİ SEDEF KOLBAĞIM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

52. KAHVECİYEM ZARIM YOK				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	4/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

53. KALEDEN ENDİM BUGÜN				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	5/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

54. KALEDEN KALEYE ŞAHİN UÇURDUM				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

55. KALENİN DİBİNDE BİR DAŞ OLAYDIM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

56. KALENİN DİBİNDE BİR TAŞ OLAYDIM				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

57. KALK GIDAĞIN ŞİH BAĞINA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

58. KAR ETMEZ AHIM SEN GÜLİZARE				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	6/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

59. KARANFİL ÜZER GİDER				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	2/4			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

60. KAYALAR KÖLGELENDİ				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

61. KURBANAM HAN GÖZÜYE				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

62. MARAL ÇIKMIŞ DAĞ BAŞINA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

63. MEKTUP YAZDIM YÂRE				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

64. MENİM İPEK YAĞLIĞIM VAR				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Hüzzam Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

65. MEYDANDA AT OYNADI (GÜLBOY ÇELEBİ)				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

66. NERGİZİ DESTE BAĞLADIM				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	12/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

67. NİNAY (NİNAY) NAZ HANIM				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

68. OĞLAN YAĞLIĞIN HANI				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	7/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

69. SEN BİR YANA BİR YANA				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Saba - Hicaz Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

70. SUNAMIZ GÖLDE KALDI				
Eserin Karar Sesi	Sol			
Eserin Benzediği Makam	Rast Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

71. SÜSEN-İ MAHMUR YAKASI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Uşşak Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

72. VEZİRANASIN VEZİRANA				
Eserin Karar Sesi	Do			
Eserin Benzediği Makam	Çargâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

73. YAR YAMAN SEYYİT KIZI				
Eserin Karar Sesi	La			
Eserin Benzediği Makam	Hüseyni Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	+	+

74. YERİ (YERİ) KÜSMÜŞEM SENDEN				
Eserin Karar Sesi	Si			
Eserin Benzediği Makam	Segâh Makamı			
Eserin Ses Genişliği				
Eserin Usulü	10/8			
Eserin sesle icra bakımından ses türlerine uygunluğu	Soprano	Tenor	Alto	Bas
	+	+	-	-

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Türküleri ses ve icra bakımından belirlenen kıstaslar doğrultusunda incelenerek erişilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Sonuçların açıklanmasında araştırmanın alt problemlerinin sunuluşundaki sıra izlenmektedir.

4.1. Sonuçlar

Bu bölümde birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci on ikinci, alt problemlere ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türküleri Nelerdir?

TRT Repertuarında Gaziantep yöresine ait toplam 40 adet türkü (kırık hava) bulunmaktadır.

Tablo 1: Gaziantep yöresine türküler (kırık hava)

EZGİ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİSİ	DERLEYEN	NOTAYA ALAN
ALLI DA YEMENİM	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
BAĞA GİRDİM ÜZÜME	GAZİANTEP	Cuma Pamuk	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
BAHÇALARDA MOR MENİ	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Ahmet Yamacı	Ahmet Yamacı
BAHÇALARDA ZERDALİ	GAZİANTEP	Hüseyin Yıkıcı	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
BEN DE BİLDİM TAZE GELİN OLMUŞSUN	GAZİANTEP	Hasan Hüseyin	Plâktan Yazıldı	Yücel Paşmakçı
BİZE DERLER SAÇAKLININ UŞAĞI	GAZİANTEP	Kenan Şavklı	Ahmet Sezgin	Ahmet Sezgin
BU ANTEBE GELMEYEDİM	GAZİANTEP	-	Plak'tan yazıldı	Bircan Pullukçuğlu
BU KADAR CEVRETME AZİZ SULTANIM	GAZİANTEP	Hasan Hüseyin	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
ÇADIR ALTI MİNARE	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
DAMA ÇIKMA İZ OLUR	GAZİANTEP	İrfan Sezgin	Zülküf Altan	Erkan Sürmen
DEĞİRMENE TAŞ KOYDUM	GAZİANTEP	Memik Açıkkol	Ankara Devl.Kons.	Altan Demirel
DERİK SAÇIN ÖRMEZLER	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
EL EYVANA YATAK SERDİM YUMUŞAK	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
EV SÜPÜRÜR TOZ EDER	GAZİANTEP	Abbas Erten	Ankara Devl.Kons.	Altan Demirel
EVLERİNDE BİR İPEKTEN HALI VAR	GAZİANTEP	Fırıncı Tahir	Emin Aldemir	Emin Aldemir
FES BAŞINA PÜSKÜLÜ BEN OLAYDIM	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
GAFİL GEZME ŞAŞKIN	GAZİANTEP	Hasan Hüseyin	Yavuz Top	Yavuz Top
GİT KALADAN KAR GETİR	GAZİANTEP	Oktay Güzelbey	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
GÖNÜL GURBET ELE VARMA	GAZİANTEP	Hüseyin Kırmızıgül	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
GÜL YÜZLÜ SEVDİĞİM NEME GÜCENDİN	GAZİANTEP	Hasan Hüseyin	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
HEY ACEM KIZI	GAZİANTEP	Beyzan Kaptan	Talip Özkan	Talip Özkan
HİŞ HİŞİ HANÇER BOYNUMA	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
İĞNE ATTIM TARLAYA	GAZİANTEP	Halil Beydilli	Emin Turgay	Altan Demirel

İNDİM DEREYE DURDUM	GAZİANTEP	Abdülcebbar Erberk	Ankara Devl.Kons.	Altan Demirel
KALEDEN İNİŞ M'OLUR	GAZİANTEP	Selahattin Sarıkaya	Yücel Paşmakçı	Yücel Paşmakçı
KAPIMIN ÖNÜNDEN GELİR GEÇERSİN	GAZİANTEP	M. Nusret Kılıçkiran	Reşit Muhtar	Hasan Karakaş
KARANFİLEM EZ BENİ	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Sadi Yaver Ataman	Sadi Yaver Ataman
KARPUZ KESTİM SULANDI	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
KARŞIDA GÖRDÜM SENİ	GAZİANTEP	Döne Polat	Ferruh Arsunar	Ferruh Arsunar
KAVAK KAVAKTAN UZUNDUR	GAZİANTEP	Azmi Körükçü	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
KIZ BAHÇEYE GİRDİN Mİ	GAZİANTEP	Teoman Yazgan	Nurettin Çamlıdağ	Nurettin Çamlıdağ
KOVA KOVA İNDİRDİLER YAZIYA	GAZİANTEP	F. Muhsinoğlu/A. Ünlü	N. Tüfekçi/A. Yamacı/D. Yazıcıoğlu	Nida Tüfekçi
KOYUN GELİR YATA YATA	GAZİANTEP	Aziz Şenses	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
LAMBA DA ŞİŞESİZ YANMAZ MI	GAZİANTEP	Nail Aslanpay	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
PINARA VURDUM KAZMAYI	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
ŞINGİR MINGİR ÇUL DOKUDUM	GAZİANTEP	Vedat Kutlar	Melih Duygulu/Yunus Karaca	M. Duygulu
ŞİRİN NAR DANE DANE	GAZİANTEP	Yöre Ekibi	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
ŞU ANTEBİN UFAK UFAK TAŞLARI	GAZİANTEP	Abbas Erten	Ankara Devl.Kons.	Altan Demirel
YEL VURUR YELKEN OLUR	GAZİANTEP	Ökkeş Kayhan	Ankara Devl.Kons.	Altan Demirel
ZATEN BENİM BAHTIM KARA	GAZİANTEP	Beyzan Kaptan	Talip Özkan/Ahmet Günday	T. Özkan/A. Günday

Kaynak: TRT repartuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

TRT Repertuarında Kerkük yöresine ait toplam 74 adet türkü (kırık hava) bulunmaktadır.

Tablo 2: Kerkük yöresine türküler (kırık hava)

EZGİ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİSİ	DERLEYEN	NOTAYA ALAN
AĞAM SÜLEYMAN	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
AĞLAMA CEYLAN BALASI	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
AL İPEK YEŞİL İPEK	KERKÜK	Tahsin Kerkükoğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
ALTIN YÜZÜK YEŞİL KAŞ	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nurettin Çamlıdağ	Kemal Koldaş
ALTUN HIZMAM MÜLAYİM	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
ALTUN TABAKTA BAL VAR	KERKÜK	A. Sait/K.Osman Bezirgan	Mehmet Özbek/S. Saatçi	Mehmet Özbek
ANA MENİ OYAT GİDEREM TALİME	KERKÜK	Reşit Rıza Küle	Suphi Saaçi	Süleyman Şenel
APARDI POSTA MENİ	KERKÜK	Sabah Celal	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
AY DOLANAYDI GÜN DOLANAYDI	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
AYA BAH YILDIZA BAH	KERKÜK	İbrahim Terzi	Salih Turhan	Salih Turhan
AYAĞINDA DAR ŞARVAR	KERKÜK	İ.Terzi/R.R.Küle/A.Kızılay	TRT Müzik Dai. THM Md.	Salih Turhan
BAKAR KAPI ZARINNAN	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Erkan Sürmen	Erkan Sürmen
BEYAZ GÜL KIRMIZI GÜL	KERKÜK	Abdülvahap Sait	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
BİR TAPHİR GÖĞERÇİNİM	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
BİZİM ELDE BAHAR OLUR YAZ OLUR	KERKÜK	Âşık Yasin	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
BU DAĞ BU DAĞ ÜSTÜNE	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Osman Özdenkçi	Osman Özdenkçi
BU DERE BAŞTAN BAŞA ALMALI BAĞ	KERKÜK	Kerim Osman Bezirgan	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
BU HAL NE HALDI	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
CERREVİN KULPU BURMA	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nurettin Çamlıdağ	Adnan Ataman
ÇAKMAĞI ÇAK (ÇIRADA YAĞ TÜKENDİ)	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
ÇAKMAĞI ÇAK ÇIRAMI YANDIRMAMIŞAM	KERKÜK	Yöre Ekibi	Banttan Yazıldı	Salih Turhan
ÇAYIR İNCE BİÇİLMEZ	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioğlu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
ÇOBAN KIZI	KERKÜK	Sinan Köprülü	Sinan Köprülü	İ.Akkaplan/A. Şan

DAĞLARA SEPTİM EKİN	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
DAMIMIZ ARDI ÇÖLE	KERKÜK	Reşit Küle Raza	Plâktan Yazıldı	Mehmet Özbek
DEDE DEDE CAN DEDE	KERKÜK	Fahrettin Ergeç	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
DEĞİRMENCİ	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
ELİNDE AYAĞINDA ACEM KINASI	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Nida Tüfekçi	Mehmet Özbek
ESMERİM GÜZEL ESMER	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Ali Canlı	Ali Canlı
EVLERİNİN ÖĞÜ MERMER DÖŞELİ	KERKÜK	Abdülvahap Sait	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
EVLERİNİN ÖNÜ YONCA (NİNNE NİNNE)	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Emin Aldemir	Emin Aldemir
GECELER ZAR GECELER	KERKÜK	Fahrettin Ergeç	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
GEL DEDİM GELMİYORSUN EMMİOĞLU	KERKÜK	Ekrem Duzlu	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
GETTİM BAKTIM BULAĞTADI EY GİZ	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Şemsettin Küzecioglu	Gürsoy Babaoğlu
GİDEREM YOLUM DAĞDI (AMAN AYŞE)	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	TRT Erz. Rad.THM Md.	Kenan Tuna
GİNE GELDİ FASLI BAHAR	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
GÖZEL YARA BAK	KERKÜK	Cafer Ahmet Tavşan	Plâktan Yazıldı	İ.Akkaplan/A. Şan
GURBET ELLERDE OLDUM YARALI	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	TRT İst. Rad.THM Md.	Süleyman Şenel
GÜL AÇILDI ÇEMENDE	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	TRT Müz.Dai.Bşk.	N.Kaya/H.Tokathoğlu
GÜLISTAN'DA BİR GÜLÜM VAR	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	Abdurrahman Kızılay	Altan Demirel
GÜNEŞ VURUP ÜZÜNE	KERKÜK	Fahrettin Ergeç	Ural Ergeç	Altan Demirel
GÜZELE BAK GÜZELE	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
GÜZELLERDEN ÜÇ GÜZEL VAR SEVİLİR	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
HACI FARACIN KIZISAN	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Yücel Paşmakçı	Yücel Paşmakçı
HAVİŞIMIZDA TUT VAR	KERKÜK	İbrahim Terzi	Salih Turhan	Salih Turhan
HEL HELE VERİN GELİNE	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
HELLİYDEN DAĞLAR KAMIŞ	KERKÜK	Selime/A.Kızılay	TRT Müzik Dai.THM Md.	Salih Turhan
HUMARAM YAR HUMARAM	KERKÜK	İnayet Gönyeci	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
İNCİLİ SEDEF KOLBAĞIN	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	TRT İst. Rad.THM Md.	Nida Tüfekçi
KAHVECIYEM ZARIM YOK	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Gürsoy Babaoğlu	Gürsoy Babaoğlu
KALEDEN ENDİM BUGÜN	KERKÜK	E. Avcu/Adnan Osmanoglu	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
KALEDEN KELEYE ŞAHİN UÇURDUM	KERKÜK	M. Akçay/F.Kalaylı/S.Saatçi	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
KALENİN DİBİNDE BİR DAŞ OLAYDIM	KERKÜK	M. Akçay/F.Kalaylı/S.Saatçi	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
KALENİN DİBİNDE BİR TAŞ OLAYDIM	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
KALK GİDAĞIN ŞİH BAĞINA GAZELE	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
KAR ETMEZ AHİM SEN GÜLİZÂR'E	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
KARANFİL ÜZER GİDER	KERKÜK	M.Akçay/F.Kalaylı/S.Saatçi	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
KAYALAR KÖLGELENDİ	KERKÜK	Ekrem Duzlu	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
KURBANAM HAN GÖZÜVE	KERKÜK	Yaşar İzzettin Nimet	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
MARAL ÇIKMIŞ DAĞ BAŞINA	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Abdülvahit Küzecioglu	Adnan Ataman
MEKTUP YAZDIM YARE ALMADI	KERKÜK	İbrahim Terzi	Banttın Yazıldı	Azize Gürses
MENİM İPEK YAĞLIĞIM VAR	KERKÜK	Ahmet Erbilli/A.Kızılay	Banttın Yazıldı	Salih Turhan
MEYDANDA AT OYNADI	KERKÜK	İbrahim Terzi/Yılmaz Erol	Banttın Yazıldı	Salih Turhan
NERGİZİ DESTE BAĞLADIM	KERKÜK	Tahsin Kerkükoğlu	Nida Tüfekçi	Mehmet Özbek
NİNAY NİNAY NAZ HANIM	KERKÜK	İbrahim Terzi	Salih Turhan	Salih Turhan
OĞLAN YAĞLIĞIN HANI	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
SEN BİR YANA BİR YANA	KERKÜK	Abdülvahit Küzecioglu	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
SUNAMIZ GÖLDE KALDI	KERKÜK	M. Akçay/F.Kalaylı/S.Saatçi	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
SÜSENİ MAHMUR YAKASI	KERKÜK	A. Sait/K. Osman Bezirgan	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
VEZİRANASIN VEZİRANA	KERKÜK	Tahsin Kerkükoğlu	Nida Tüfekçi	Mehmet Özbek
YAR YAMAN SEYYİT KIZI	KERKÜK	Y.İ.Nimet/K.Osman Bezirgan	Mehmet Özbek	Mehmet Özbek
YERİ YERİ KÜSMÜŞEM SENNEN	KERKÜK	Abdurrahman Kızılay	TRT Müzik Dai.THM Md.	Salih Turhan

Kaynak: TRT repartuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türkülerin Karar Sesleri Nelerdir?

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi türkülerin karar sesleri nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Karar Sesleri

TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Karar Sesleri	
La Kararlı	31 adet
Sol Kararlı	3 adet
Si Kararlı	2 adet
Re Kararlı	4 adet

Kaynak: TRT repartuvarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 3’te görüldüğü gibi Gaziantep türkülerinde daha çok La kararlı olduğu gözlenmektedir.

Şekil 4:TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Karar Sesleri

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Kerkük yöresi türkülerin karar sesleri nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

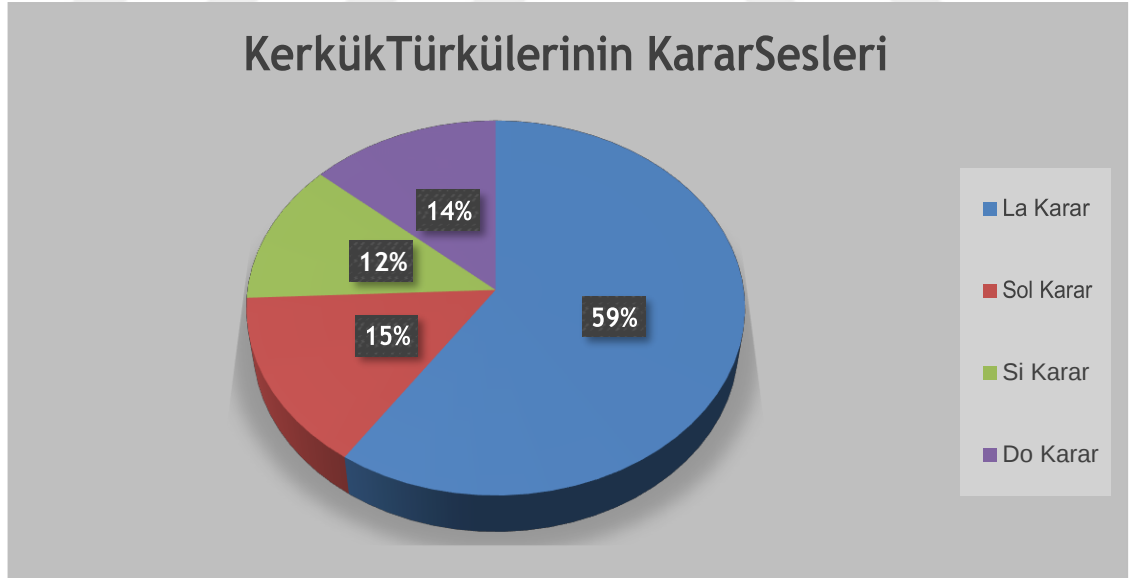
Tablo 4: TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Karar Sesleri

TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Karar Sesleri	
La Kararlı	44 adet
Sol Kararlı	11 adet
Si Kararlı	9 adet
Do Kararlı	10 adet

Kaynak: TRT repartuvarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 4’te görüldüğü gibi Kerkük türkülerinde daha çok La ve Sol kararlı olduğu gözlenmektedir.

Şekil 5: TRT Repertuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Karar Sesleri

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar Nelerdir?

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi türkülerin benzediği makamlar nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

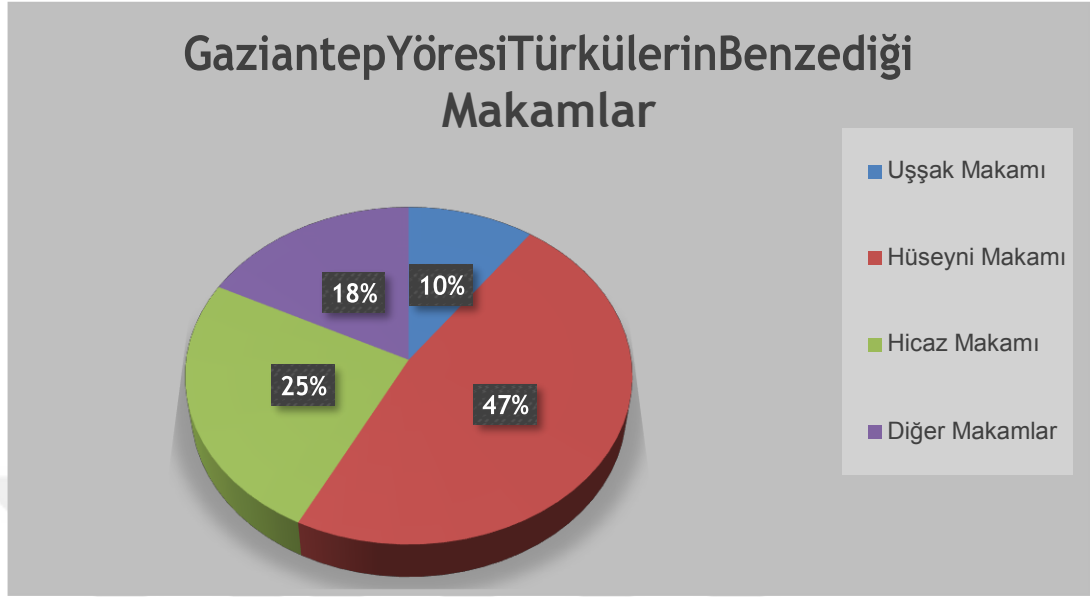
Tablo 5: Gaziantep Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi türkülerin benzediği makamlar	
Uşşak Makamı	4 adet
Hüseyni Makamı	19 adet
Hicaz Makamı	10 adet
Nikriz Makamı	1 adet
Rast Makamı	1 adet
Saba Makamı	1 adet
Kürdi Makamı	1 adet
Hüzzam Makamı	1 adet
Muhayyer Makamı	1 adet
Segâh Makamı	1 adet

Kaynak: TRT repartuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 5’te görüldüğü gibi Gaziantep türkülerinde daha çok Hüseyni, Hicaz ve Uşşak makamları gözlenmektedir.

Şekil 6: Gaziantep Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Kerkük yöresi türkülerin benzediği makamlar nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6: Kerkük Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar

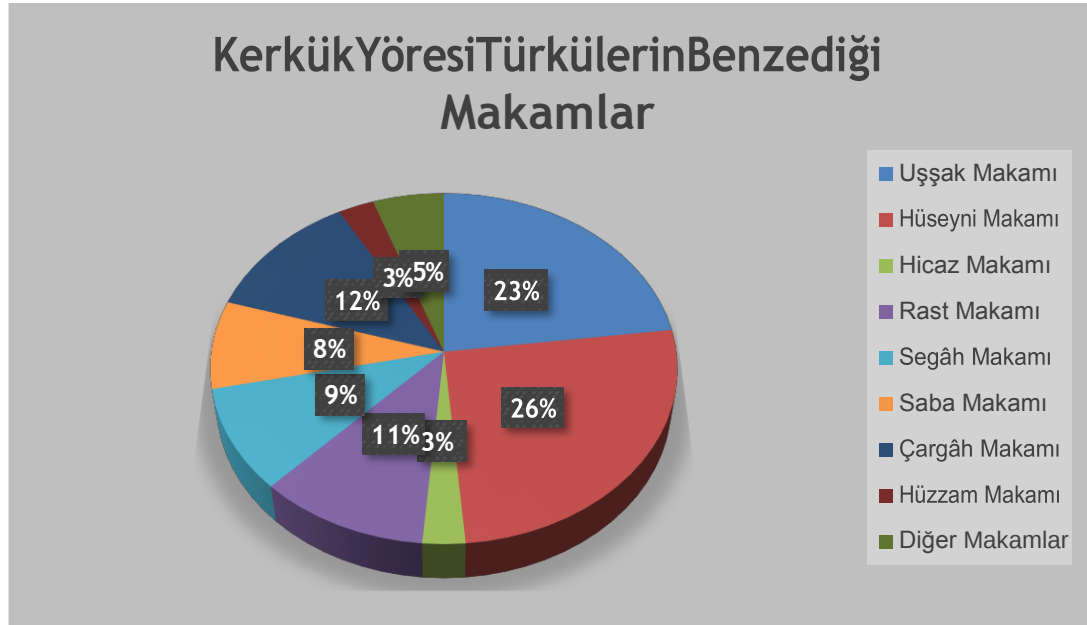
TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki Kerkük yöresi türkülerin benzediği makamlar	
Uşşak Makamı	17 adet
Hüseyinî Makamı	19 adet
Hicaz Makamı	2 adet
Rast Makamı	8 adet
Segâh Makamı	7 adet

Saba Makamı	6 adet
Çargâh Makamı	9 adet
Hüzzam Makamı	2 adet
Zavil Makamı	1 adet
Buselik Makamı	1 adet
Muhelif Makamı	1 adet
Mahur Makamı	1 adet

Kaynak: TRT repartuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 6’te görüldüğü gibi Kerkük türkülerinde en çok Hüseyini, Uşşak, Çargâh makamları gözlenmektedir.

Şekil 7: Kerkük Yöresi Türkülerin Benzediği Makamlar

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türkülerin Ses Genişliği Nelerdir?

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi türkülerin ses genişliği nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7: Gaziantep Yöresi Türkülerin Ses Genişliği

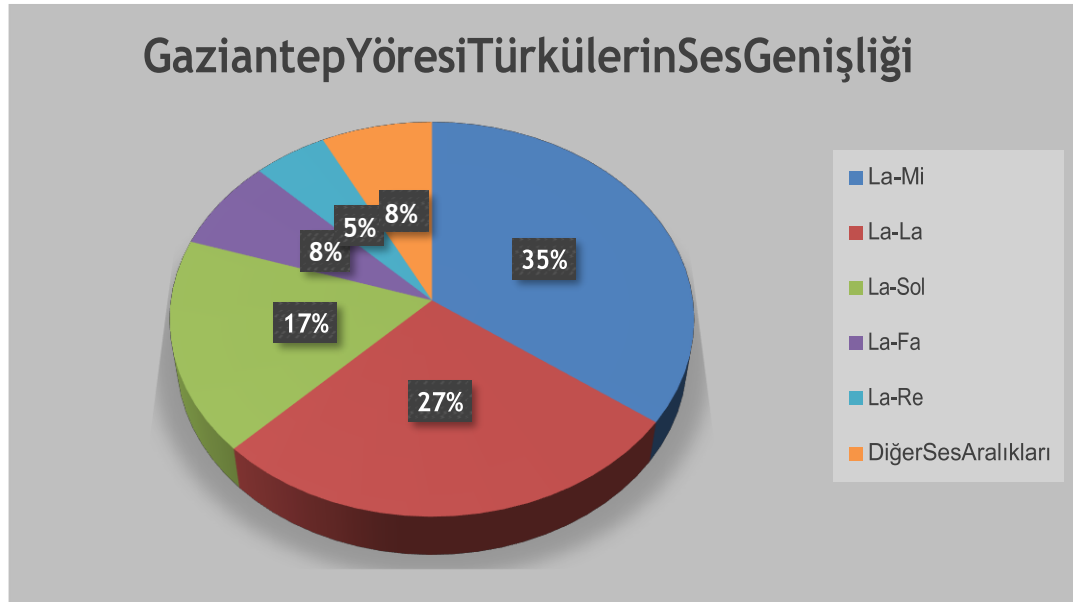
TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi Türkülerin Ses Genişliği	
	14 adet
	11 adet
	7 adet
	3 adet
	2 adet

	1 adet
	1 adet
	1 adet

Kaynak: TRT repertuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

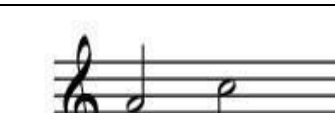
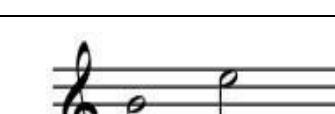
Tablo 7’da görüldüğü gibi Gaziantep türkülerinde en sık la-mi ve la-la aralıkları gözlenmektedir.

Şekil 8: Gaziantep Yöresi Türkülerin Ses Genişliği

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Kerkük yöresi türkülerin ses genişliği nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8: Kerkük yöresi Türkülerin Ses Genişliği

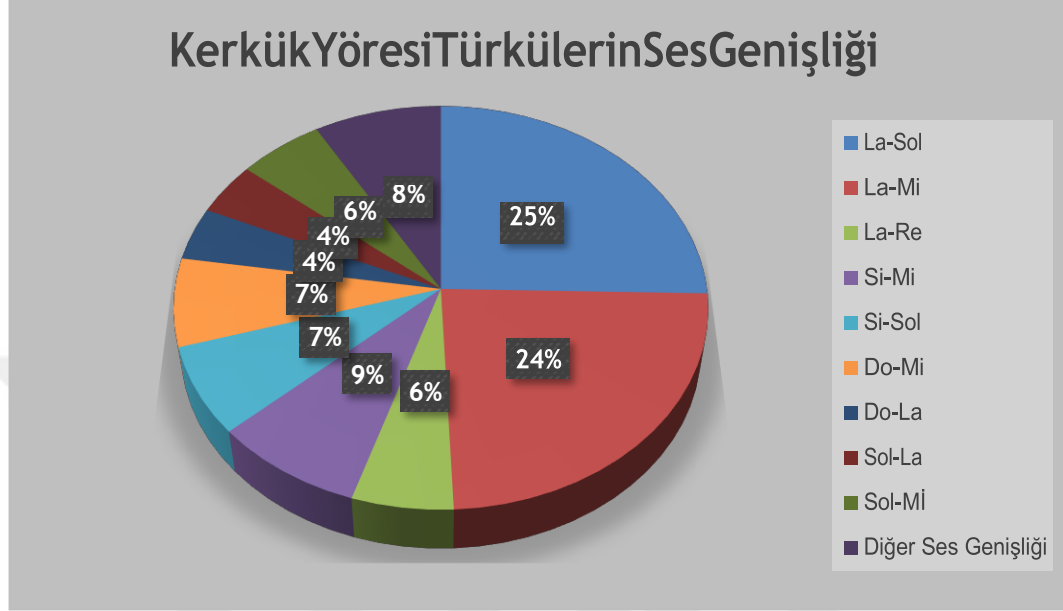
TRT Türk Halk Müziği repertuarındaki Kerkük yöresi Türkülerin Ses Genişliği	
	18 adet
	17 adet
	4 adet
	1 adet
	1 adet
	1adet
	6 adet

	5 adet
	5 adet
	3 adet
	3 adet
	2 adet
	3 adet
	4 adet
	1 adet

Kaynak: TRT repartuvarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 8’de görüldüğü gibi Kerkük türkülerinde en sık la-sol ve la- mi aralıkları gözlenmektedir.

Şekil 9: Kerkük Yöresi Türkülerin Ses Genişliği

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türkülerin Usulleri Nelerdir?

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Gaziantep yöresi türkülerin usulleri nelerdir?
Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9: TRT Repertuvarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Usulleri

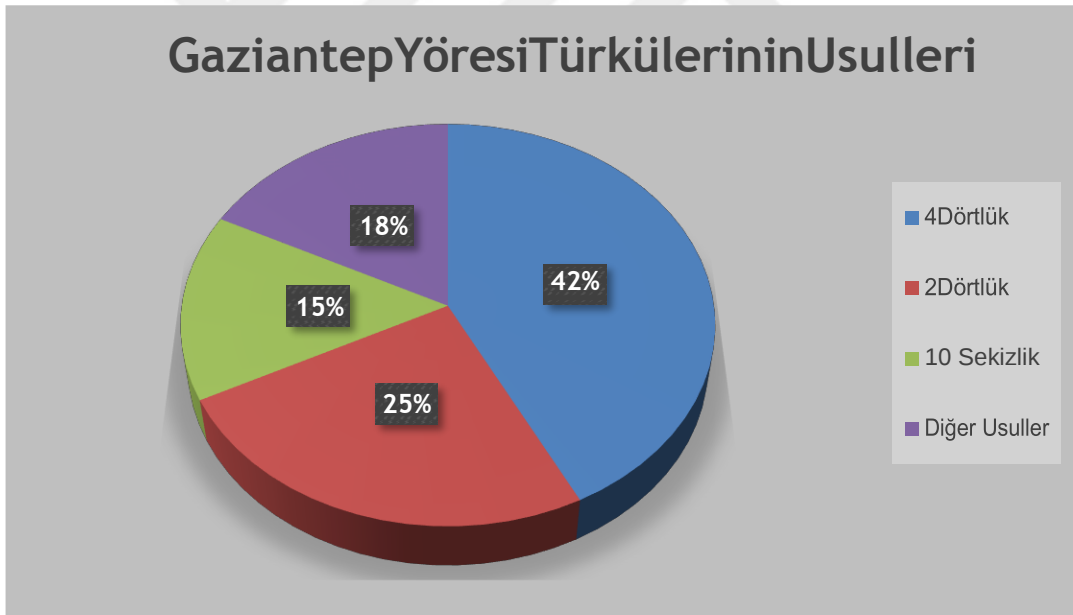
TRT Repertuarında Bulunan Gaziantep Türkülerinin Usulleri	
4/4	17
2/4	10
10/8	6
7/8	1
6/8	1

9/8	1
13/8	1
12/8	1
3/4	1
8/8	1

Kaynak: TRT repartuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 9’de görüldüğü gibi Gaziantep türkülerinde en çok 4/4 ve 2/4 usullerine rastlanmıştır.

Şekil 10: GaziantepYöresi Türkülerinin Usulleri

TRT Türk halk müziği repertuarındaki Kerkük yöresi türkülerin usulleri nelerdir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

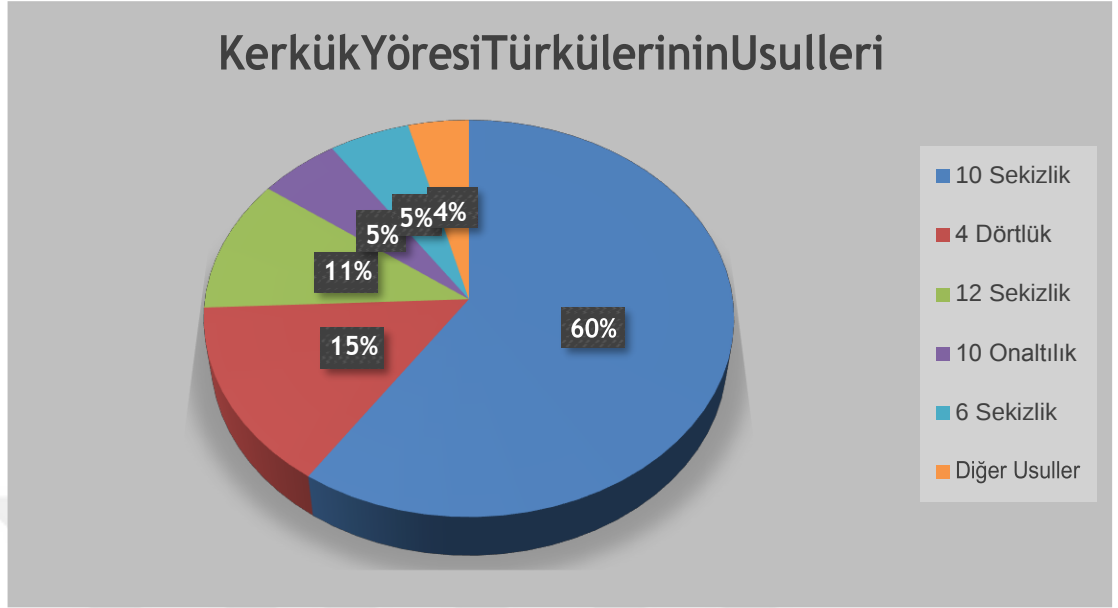
Tablo 10: TRT Repartuvarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Usulleri

TRT Repertuarında Bulunan Kerkük Türkülerinin Usulleri	
10/8	44
4/4	11
12/8	8
10/16	4
6/8	4
7/8	1
11/4	1
5/8	1

Kaynak: TRT repartuvarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 10’da görüldüğü gibi Kerkük türkülerinde en çok 10/8, 4/4 ve 12/8 usullerine rastlanmıştır.

Şekil 11: Kerkük Yöresi Türkülerinin Usulleri

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Gaziantep ve Kerkük Yöresi Türkülerin Ses Türleri Açısından Uygunluğu Nedir?

Gaziantep yöresi türkülerinin ses türleri açısından uygunluğu nedir? Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 11: Gaziantep Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu

	Ses		Türlerine		Uygunluğu			
	Soprano		Tenor		Alto		Bas	
TRT Rep. Gaziantep Türküleri	Sayısal	%	Sayısal	%	Sayısal	%	Sayısal	%
40 adet	40'ı uygun	%100	40'ı uygun	%100	30'u uygun	%75	30'u uygun	%75

Kaynak: TRT repertuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 11’da görüldüğü gibi Gaziantep türküleri soprano-tenor grubu ses türüne tamamı uygundur. Alto ve Bas grubu için 10 türkü belirlenen kıstaslar doğrultusunda uygun çıkmamıştır. Daha öncede belirtildiği gibi bu uygunluk kıstası o türüküyü “okumamalı” olarak algılanmamalıdır. Türkünün ezgi genişliği ve tavrı diğer ses türlerine göre daha uygundur olarak düşünülmelidir.

Şekil 12: Gaziantep Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu

Kerkük yöresi türkülerinin ses türleri açısından uygunluğu nedir?Alt probleminin başlığı altında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

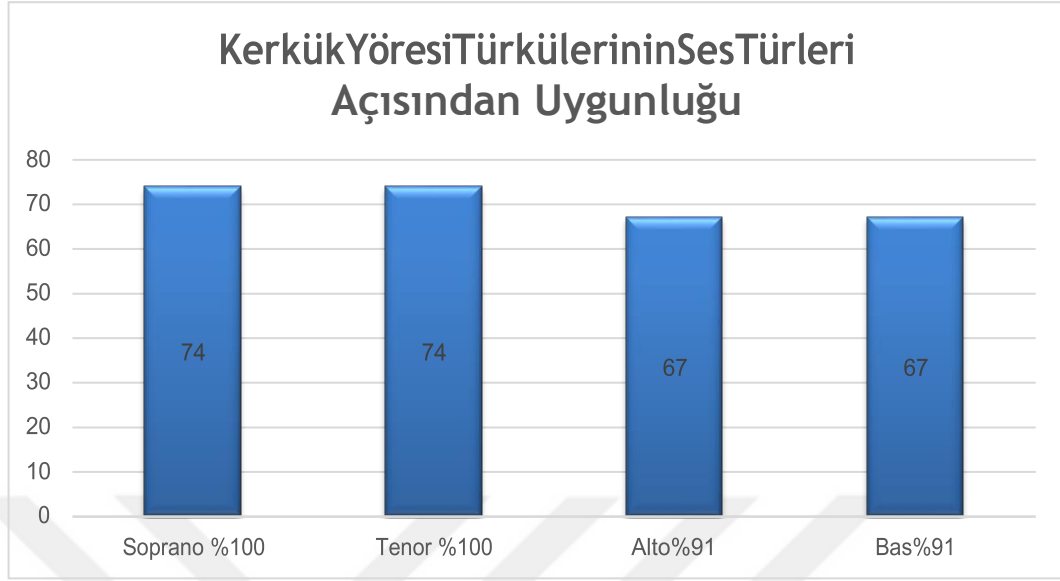
Tablo 12: Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu

TRT Rep. Kerkük Türküleri	Ses Türlerine Uygunluğu							
	Soprano		Tenor		Alto		Bas	
	Sayısal	%	Sayısal	%	Sayısal	%	Sayısal	%
74 adet	74'ü uygun	%100	74'ü uygun	%100	67'si uygun	%91	67'si uygun	%91

Kaynak: TRT repertuarı (Tablo tarafımızdan oluşturulmuştur)

Tablo 12’de görüldüğü gibi Kerkük türkeleri soprano-tenor grubu ses türüne tamamı uygundur. Alto ve Bas grubu için 7 türkü belirlenen kıstaslar doğrultusunda uygun çıkmamıştır. Genel itibari ile TRT Repertuarında bulunan Kerkük yöresine ait kırık havalar tüm ses türlerine uygundur sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 13: Kerkük Yöresi Türkülerinin Ses Türleri Açısından Uygunluğu

4.2. Öneriler

Aşağıda yapılan araştırmanın konusu kapsamında beş maddelik öneriye yer verilmiştir.

- 1) Araştırmada nicel araştırma yöntemi ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı eserlerin sesle icra bakımından incelenmesi, ses alanlarının belirlenmesi ve icracıların okuma alanlarını yönlendirmesi, icracıların eserleri ses alanlarına göre seçmelerinin sağlanmasıdır.
- 2) Türküler bu kıstaslar doğrultusunda diğer yörelerde de incelenerek bu işi profesyonel olarak yapan icracılara, konservatuvar öğrencilerine klavuz görevi niteliğinde bir çalışmaya dönüştürülebilir.
- 3) Araştırma sürecinde Türk halk müziğinde kullanılan ses tekniğine göre ses sınırlarını gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konu ile ilgili özellikle müzik eğitim fakülteleri ve konservatuvarlarda etkili ve köklü çalışmaların yapılması gerekir.
- 4) Sesteki yükseklik, genişlik, gürlük ve renklerin oluşturduğu kişisel ses özellikleri, türkünün ses genişliği, tavır ve üslubu ile uyumlu olmalıdır. (Özbek, 1981:23) Sözüden yola çıkarak türkülerin ses türlerine, tınlarına göre kategorilendirilmesi, özellikle Türk Müziği konservatuvarlarının Ses eğitimi alanındaki öğrenciler için, çok önemli ve yol gösterici bir çalışma olacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ARSUNAR, F. (1962). *Gaziantep Folkloru*.İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

ÇEVİK, S. (1999). *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*, Ankara: Doruk Yayınları.

EMNALAR, A.(1998). *Türk Halk Müziği Bilgileri*

EKİCİ, S. (2013) *Gaziantep- Barak Müzik Kültürü Bazı Tespit ve Düşünceler*.

DUYGULU, Melih.(1995) *Gaziantep Türküleri*. İstanbul: Sistem Ofset.

İKESUS, S. (1965). *Ses Eğitimi ve Korunması*. İstanbul: Devlet Konservatuvarı Yayınları.

KARAHASAN, F. KARAHASAN, T. H.(2003). *Duygu Dolu Gönül Sesi Türkülerimiz*. İstanbul: Alkım

NAKİP, Mahir (1991), Kerkük Türk Halk Musikinin Tasnif ve Tahlili, KB Yay., Ankara.

ÖZGÜL, M. TURHAN, S. DÖKMETAŞ, K. (1996).*Notalarıyla Uzun Havalarımız*. Ankara

ÖZBEK, M. (2009) *Türkülerin Dili*. İstanbul

TURHAN, S. KIZILAY, A. (1991). *Kerkük Türküleri*.Ankara.

SAY, A. (2001). *Müziğin Kitabı (1.Basım)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ŞENEL, S. (1997).*Türk Halk Musikisi Bilgileri*.

Tezler

DEMİR, S. (2011) *Türk Halk Müziğinde Tür Meselesi*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi

HELVACI, A. (1995). *Ses Eğitiminde Nefes ve Atak*. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İzmir.

KİRAZ, C. (1998). *Kerkük Yöresi Folkloru*. Lisans Bitirme Tezi.

EROĞLU T (2011). *Halk Bilimi Yüksek Lisans Ders Notları*. Sakarya.

ÜNGÖR, Ö (2011). *Ankara'daki Devlet Konservatuvarların Şan, Koro ve Opera Bölümlerinde Okutulan Solfej Metotlarındaki Alıştırmaların, Ses Türlerine (Soprano, Alto, Tenor, Bas) Uygunluğu* Yüksek Lisans Tezi: Ankara Üniversitesi

Bildiriler

EKE, M. (2003). *Türk halk müziği ezgilerinde icra ve yorum Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*. İnönü Üniversitesi, Malatya Bildiriler.

Kişisel Görüşmeler

GÜL, H.A. TRT Yurttan Sesler Koro Şefi. 02.02. 2019 tarihli görüşme

ACAR, M. TRT Yurttan Sesler Koro Şefi. 16.02. 2019 tarihli görüşme

KARABULUT, E. Emekli. TRT THM şef 17.02.2019 tarihli görüşme

DÖKMETAŞ, K. TRT THM Merkez Müd. 20. 03. 2019 tarihli görüşme

ÖZGEÇMİŞ

İlker GÖKKAYA 1986'da Gaziantep'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 2001-2003 yılında Etimesgut Belediye konservatuvarında müzik çalışmalarına başladı. 2003-2007 yılları arasında TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Gençlik Korosunda müzik çalışmalarına devam etti. 2007 yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Müziği Bölümünü kazandı. 2011 yılında mezun oldu. 2014 yılında Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Yüksek Lisans Programı Öğrencisi oldu. 2007-2015 yılları arasında TRT' de istinai akitli sanatçı olarak birçok görevde bulundu. 2015 yılında TRT'nin açmış olduğu sınavı kazanarak TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği ses sanatçısı ünvanıyla göreve atandı ve halen TRT Ankara Radyosunda çalışmalarına devam etmektedir. Yurt içinde ve yurt dışında birçok kültürel etkinlik, konser ve projelerde yer aldı.